

Sygn. akt II Ca 167/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Krzysztof Niezgoda

Sędzia Sądu Rejonowego Grzegorz Borkowski (del.)

Protokolant Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2017 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) W.

przeciwko Gminie Miejskiej Ś.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 29 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 1190/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) W. na rzecz Gminy Miejskiej Ś. kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Krzysztof Niezgoda Andrzej Mikołajewski Grzegorz Borkowski

Sygn. akt II Ca 167/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 listopada 2015 roku powód (...) W. domagał się zasądzenia od pozwanego Gminy Miejskiej Ś. kwoty 2 348,28 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 marca 2015 roku do dnia zapłaty, tytułem kosztu dotacji udzielonej w 2014 roku w związku z obowiązkiem wychowania przedszkolnego dzieci Z. K. i H. S., zamieszkałych w Ś., zrealizowanego w ramach tzw. edukacji domowej na podstawie zezwolenia Szkoły Podstawowej S. w W..

*

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od (...) W. na rzecz Gminy Ś. kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Władze szkolne Szkoły Podstawowej S. w W., do której winny uczęszczać dzieci Z. K. i H. S., zamieszkałe w Ś., wydały rodzicom zezwolenie na realizację obowiązku przedszkolnego ich dzieci w 2014 roku poza szkołą, w ramach tzw. edukacji domowej, na podstawie art. 16 ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2014 roku, Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

(...) W. obciążyło pozwanego Gminę N. notą księgową nr (...) z dnia 5 grudnia 2014 roku na kwotę 2 348,28 zł obejmującą odpowiednio: dotację za styczeń-sierpień 2014 roku w związku z edukacją Z. K. w kwocie 1 565,52 zł oraz dotację za wrzesień- grudzień 2014 roku w związku z edukacją H. S. w kwocie 782,76 zł.

Pismem z dnia 17 marca 2015 r. Gmina Miejska Ś. odmówiła zapłaty.

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny, podkreślając iż jest on bezsporny.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Zgodnie z art. 90 ust. 3d ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty dotacja oświatowa przeznaczona jest na dofinansowanie zadań placówki w zakresie kształcenia, wychowywania i opieki, w tym profilaktyki społecznej. W przypadku, gdy obowiązek przygotowania przedszkolnego przejmą na siebie rodzice, to przedszkole lub szkoła, do której zostało zapisane dziecko, nie ponosi żadnych kosztów jego kształcenia, tym samym brak jest podstaw do żądania od samorządu przekazania dotacji na dziecko. Dotacja taka nie powinna być udzielona i rozliczona, co wynika również z art. 168 ust. 4 i ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Taką interpretację przyjęło Ministerstwo Edukacji Narodowej, odpowiadając na interpelację nr (...) dotyczącą interpretacji art. 79a ustawy o systemie oświaty. Minister wyjaśnił, że dziecko, które spełnia obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej lub inną formą wychowania przedszkolnego na podstawie zezwolenia wydanego przez dyrektora przedszkola lub szkoły podstawowej, nie uczęszcza do przedszkola (oddziału przedszkolnego, innej formy wychowania przedszkolnego), a zatem nie może być uznane za ucznia m. in. w rozumieniu art 79a, art. 80 ust. 2 , ust. 2a, ust. 2b, ust. 2d, art. 90 ust. 2b-2e ustawy o systemie oświaty.

W ocenie Sądu Rejonowego należy podzielić stanowisko, iż dziecko spełniające obowiązek poza przedszkolem nie korzysta z edukacji przedszkolnej oferowanej przez przedszkole, gdyż nie uczestniczy w żadnych zajęciach przedszkolnych, nie zdaje egzaminów (jak w przypadku realizacji obowiązku szkolnego), nie otrzymuje świadectwa, a więc nie ma podstaw prawnych do uznania go za ucznia i wypłacania dotacji. Przedstawiona interpretacja dotyczy dotacji dla przedszkoli publicznych, ma jednak także zastosowanie do przedszkoli niepublicznych, gdyż problematyka udzielania dotacji jest uregulowana na takich samych zasadach.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty procesu poniesione przez pozwanego w niniejszej sprawie składa się wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w stawce wynikającej z § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

*

Apelację od tego wyroku wniósł powód (...) W., zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości i zarzucając przedmiotowemu wyrokowi:

1. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 16 ust. 8, art. 90 ust. 2a-2c, art. 90 ust. 3d ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1943, ze zm.) polegające na przyjęciu, że dotacja oświatowa nie przysługuje na uczniów wykonujących obowiązek wychowania przedszkolnego poza szkołą, na podstawie decyzji dyrektora szkoły wydanej w oparciu o art. 16 ust. 8 tej ustawy, podczas gdy brak jest przepisów wskazujących, iż dotacja nie przysługuje na uczniów wykonujących obowiązek wychowania przedszkolnego poza oddziałem przedszkolnym w szkole,

b) art. 70 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym rodzice mają wolność wyboru dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne; obywatele i instytucje mają prawo zakładania szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych oraz zakładów wychowawczych; warunki zakładania i działalności szkół niepublicznych oraz udziału władz publicznych w ich finansowaniu, a także zasady nadzoru pedagogicznego nad szkołami i zakładami wychowawczymi określa ustawa,

2. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez uznanie, że spełnienie obowiązku rocznego wychowania przedszkolnego poprzez nauczanie domowe nie powoduje, że dziecko jest uczniem w rozumieniu ustawy o systemie oświaty, a tym samym nie przysługuje na nie dotacja.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest zasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zaskarżony wyrok podlegałby uchyleniu a sprawa przekazaniu Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania tylko w przypadku nieważności postępowania, nierozpoznania istoty sprawy lub konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 2 i § 4 k.p.c.). W sprawie nie zachodzą tego rodzaju okoliczności, ani też powód w apelacji nie postawił takich zarzutów.

Sąd Rejonowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne i ocenił dowody zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Trafnie Sąd Rejonowy podkreślił, że stan faktyczny sprawy jest bezsporny, a spór dotyczy zasadności żądania przez powoda kosztów dotacji oświatowej wypłaconej w związku z przedszkolną edukacją domową dzieci będących mieszkańcami pozwanej gminy, w oparciu o art. 90 ust. 2c ustawy o systemie oświaty w brzmieniu obowiązującym w 2014 roku.

Całkowicie chybiony jest zarzut sprzeczności ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji z zebrany materiałem dowodowym w sytuacji, gdy fakty (wypłata przez powoda przedmiotowej dotacji na określone dzieci w związku z ich przedszkolną edukacją domową, żądanie kosztów tej dotacji od pozwanej gminy) nie były kwestionowane ani przez pozwanego, ani przez Sąd pierwszej instancji, a o wyniku procesu zadecydowało zastosowanie przepisów prawa materialnego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela wykładnię przepisów ustawy o systemie oświaty przedstawioną przez Sąd pierwszej instancji, zgodnie z którą dotacja, o której mowa w art. 90 ust. 2b ustawy o systemie oświaty (w ówczesnym brzmieniu) nie przysługiwała niepublicznemu przedszkolu w sytuacji, gdy dziecko nie uczęszczało do takiego przedszkola, ale na podstawie art. 16 ust. 8 cyt. ustawy obowiązek edukacji przedszkolnej, na podstawie odpowiedniego zezwolenia, realizowany był w ramach tzw. edukacji domowej. W konsekwencji powód nie może domagać się pod pozwanego kosztu nienależnie wypłaconej dotacji.

Skarżący odwołuje się do pojęcia ucznia na gruncie przedmiotowej ustawy jako determinującego istnienie zobowiązania do wypłaty takiej dotacji, podczas gdy należy uznać, że – niezależnie od sposobu jej ustalania

niezależnego od rozmiaru faktycznej obecności dziecka w placówce przedszkolnej – założeniem tej dotacji jest, iż niepubliczne przedszkole będzie udzielać dziecku świadczeń edukacyjnych, a dotacja jest formą zwrotu kosztów tej edukacji. Tymczasem w przypadku edukacji domowej realizującej obowiązek przygotowania przedszkolnego dziecko nie korzysta z edukacji oferowanej przez przedszkole, nie zdaje egzaminów klasyfikacyjnych (jak w przypadku obowiązku szkolnego), wreszcie nie otrzymuje świadectwa. Tę odmienność podkreślał Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 18 lutego 2016 roku, II GSK 2293/14, przyjmując, że dotacja przysługuje szkole niepublicznej z tytułu realizacji obowiązku szkolnego w ramach tzw. edukacji domowej i Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie w wyroku z dnia 27 lutego 2015 roku, I SA/Lu 853/14, w którym przyjął, iż dotacja taka nie należy się w przypadku realizacji obowiązku przedszkolnego w ramach edukacji domowej. Sąd Okręgowy w pełni to stanowisko podziela i zarzut naruszenia przepisów ustawy o systemie oświaty (w brzmieniu z czasu wypłacania dotacji) uznaje za chybiony.

Sąd Okręgowy za niezasadny uznaje również zarzut naruszenia art. 70 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Z przepisu tego nie sposób wywieść obowiązku wypłacania przez organy władzy publicznej niepublicznemu przedszkolu dotacji w związku z edukacją domową dziecka, a przedstawiona wyżej wykładnia przepisów ustawy o systemie oświaty nie narusza wolności wyboru szkoły, wolności zakładania placówek edukacyjnych, czy zasady ustawowego określania sposobu funkcjonowania takich placówek.

Skarżący nie sformułował zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu, a Sąd Odwoławczy z urzędu uwzględnił tylko naruszenie prawa materialnego oraz nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 roku, II CSK 400/07). Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego nie było podstaw do zmiany tego rozstrzygnięcia.

Wobec oddalenia apelacji powoda, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów postępowania odwoławczego w postaci wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego – radcy prawnego w stawce minimalnej wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804, ze zm.).

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.